

Štíry *Odonturus dentatus*, a to nejen dospělce po čtvrtém svlékání jako na této fotografii, je možné chovat společně [Specimens of *Odonturus dentatus*, and not only adults after the fourth ecdysis as in this photo, can be kept together]

Chov štíra *Odonturus dentatus*

■ František Kovařík

Rod *Odonturus* byl vytvořen pro jediný druh, *Odonturus dentatus* Karsch, 1879, který je relativně hojný v Keni, Tanzanii a uváděn je také z jižního Somálska. Specializovaným arachnologům nečiní vůbec žádný problém tento druh a rod odlišit od všech ostatních štírů, především rodu *Babycurus*, jelikož má tzv. tibial spurs (což jsou takové trny vyrůstající z vnitřní části kolena) jak na třetím, tak i čtvrtém páru nohou, zatímco zmíněný rod *Babycurus* má tibial spurs pouze na čtvrtém páru nohou a na třetím mu chybí. Přítomnost či absence tibial spurs je jedním ze základních rodových znaků, který arachnologové používají. Spolehlivě se podle něj dají rozlišit například sesterské rody *Lychas* (má tibial spurs) a *Isometrus* (nemá tibial spurs) a pokud je mi známo, tak variabilita v rámci tohoto znaku, kdy některé exempláře mají a jiné nemají tibial spurs, byla

Odonturus dentatus, ♂

O. dentatus, samice při porodu
[The female *O. dentatus* at delivery]

zjištěna jen u jediného rodu (respektive druhu), a to *Vachoniolus globimanus*, který obývá pouště Arabského poloostrova.

Tuto taxonomickou poznámku na úvod povídání o chovu *Odonturus dentatus* jsem zařadil proto, že chovatelé, kteří se nezabývají detailně taxonomií, zcela běžně tento druh zaměňují se štírem *Babycurus jacksoni* (více o něm najdete v akva tera fórum 2/2005 na stranách 58-62). Tyto dva druhy mají přibližně stejnou velikost a jsou si morfologicky až neuvěřitelně podobné. Nedávno jsem na jedné diskusi na internetu viděl, jak jeden chovatel radil druhému s určením pohlaví u *Babycurus jacksoni* a z fotografií, které přiložil, bylo zřejmé, že jeden z těchto druhů pokládal za samice a druhý za samce. Když k tomu doplníme, že oba tyto druhy obývají shodné biotopy, je jen logické, že snaha o společný chov těchto „dvou druhů“ bude jedním z častých důvodů chovatelských neúspěchů.

Pohlavní dimorfismus spočívá u *O. dentatus* především ve tvaru klepet, která jsou u samce širší než u samice, jak můžete posoudit také z přiložených fotografií.

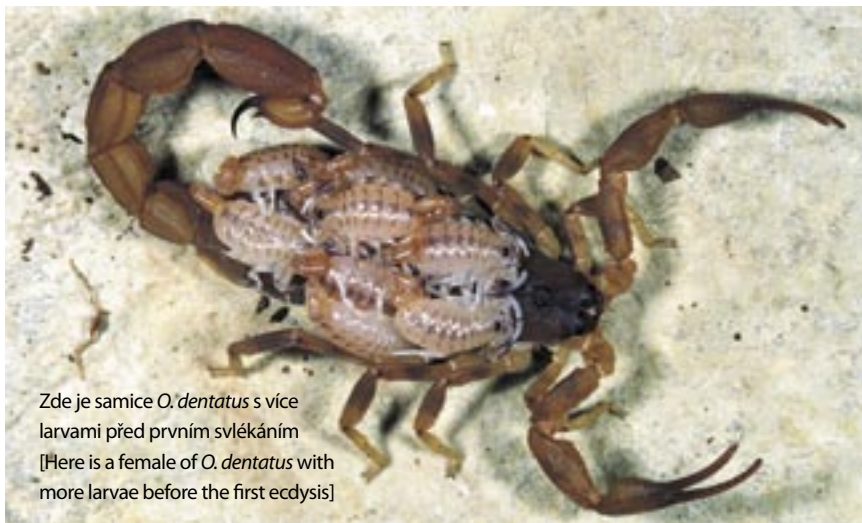
Jedná se z chovatelského hlediska o tzv. pralesní druh štíra, kdy tedy pro chov použijeme středně vlhké terárium, nejlépe s vyšší vrstvou lignocelu, napáječkou a několika kousky kůry, která slouží jako úkryt. Štíři jsou vzájemně snášenliví a během jejich

vývoje jsem nezaznamenal žádné projevy kaniibalismu. Jak je vidět na jedné z přiložených fotografií, všichni štíři se společně přes den mačkali pod jedním úkrytem, a to i v případě, že na výběr měli skryší více, a ty zbývající nechávali prázdné.

Do přiložené tabulky jsem soustředil data nejen o vývoji chovaných štírů, ale především také informace o následujících porodech a délce života několika exemplářů. Všechny štíry jsem sice choval pohromadě, ale abych je vzájemně odlišil, respektive poznal ►

Někdy samice rodí postupně, a tak jí můžeme zpozorovat s jedinou larvou
[The female sometimes gives birth gradually and so can be observed with a single larva]

Zde je samice *O. dentatus* s více larvami před prvním svlékáním
[Here is a female of *O. dentatus* with more larvae before the first ecdysis]

jednotlivé exempláře, učinil jsem na ně unikátní značku. Použil jsem acetonové tužky různých barev a navíc značil různé části štířího těla, což dává nevyčerpatelné množství kombinací.

Z tabulky vyplývá, že jak samci, tak i samice mohou dospívat po čtvrtém i pátém svlékání, samice mají dva až třikrát mláďata (myslím, že v přírodě může být počet porodů ještě vyšší) a dožívají se téměř tři let. Jako srovnání mohu dodat, že mnou chovaní *Babycurus jacksoni* dosahují srovnatelné délky života, ale mají až pětkrát mláďata, a například u *Tityus kaderkai* může jedna samice porodit i šestkrát.

Dospělí štíří *O. dentatus* chytaní v přírodě měří 50 až 80 mm (měřeno bez klepet, tedy

Na této fotografii se podařilo zachytit mláďata *O. dentatus* na matce v okamžiku, kdy absolvují první svlékání
[This photo managed to capture the young of *O. dentatus* on their mother at the moment of undergoing the first ecdysis]

Odchov štíra *Odonturus dentatus* Karsch, 1879

*) stáří samice ve dnech při porození larev (age of mother in days at delivery date)

	doba průběhu svlékání ve dnech od narození (time of ecdyses counted in days from date of birth)					první porod* (first delivery)	počet larev (number of larvae)	druhý porod* (second delivery)	počet larev (number of larvae)	třetí porod* (third delivery)	počet larev (number of larvae)	věk při úmrtí (age at death)
	první (first)	druhé (second)	třetí (third)	čtvrté (fourth)	páté (fifth)							
A	6	55-62	88-99	155-188 (♀♀)	-	252	17 (B)	430	14	610	9	930
					-	287	4	569	12	-	-	732
					-	332	15 (C)	520	8	-	-	829
					260♀	410	16	-	-	-	-	761
				129-161 (♂♂)							650	
											765	
											962	
				125	237♂							629
B	6	38-45	82-98	147-190								
C	3	37-39	73-79	133-167								

O. dentatus, samice s mláďaty již po prvním svlékání
[*O. dentatus*, female with offspring after the first ecdysis]

Mláďata *O. dentatus* se ještě nějakou dobu, i když přijímají potravu, zdržují v blízkosti samice
[The young of *O. dentatus* remain close to their mother for some time after they comence feeding]

od chelicer po konec telsonu). Štíři v chovu měřili po prvním svlékání okolo 20 mm, po druhém cca 30 mm, po třetím kolem 45 mm, po čtvrtém 55 až 65 mm a po pátém svlékání pak samec 68 mm a samice 80 mm. Je tedy možné konstatovat, že v lidské péči dosahují tito štíři stejného vzrůstu jako v přírodě, a to bez ohledu na rychlost vývoje, kterou je možné částečně urychlit vyšší teplotou. ■

SUMMARY The scorpion *Odonturus dentatus* in captivity

The genus *Odonturus* was created for a single species, *Odonturus dentatus* Karsch, 1879, which is relatively common in Kenya, Tanzania and is known to occur also in southern Somalia. The enclosed table contains data on the development of captive specimens as well as information on subsequent births and longevity of several individuals. The table shows that both males and females reach adulthood after the fourth or even fifth ecdysis, females give birth twice or three times (I believe in the wild the number of clutches may be even higher) and live for nearly three years. For comparison I may add that captive *Babycurus jacksoni* have a similar life span but up to five clutches of young, and for instance a female of *Tityus kaderkai* may give birth even six times. Adult specimens of *O. dentatus* captured in the wild are 50 to 80 mm long. Specimens born in captivity measured ca. 20 mm after the first ecdysis, ca. 30 mm after the second, ca. 45 mm after the third, 55 to 65 mm after the fourth, and 68 mm (male) and 80 mm (female) after the fifth ecdysis. Therefore, it can be concluded that in captivity this species reaches the same size as in the wild, regardless of the rate of growth which may be to some extent accelerated by increasing temperature.

František Kovařík

O. dentatus, mláďe po druhém svlékání
[*O. dentatus*, juvenile after the second ecdysis]

O. dentatus, mláďe po třetím svlékání
[*O. dentatus*, juvenile after the third ecdysis]